

Nr 120.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 10 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt under punkterna 1:o—14:o.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN.

Statsrådet Lingman anmäler uppkomna frågor om pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. och anför därvid.

1:o.

Städerskan vid svenska beskickningen i Helsingfors Emilia Mathilda Wikstedt. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wikstedt, som är finsk medborgare, är född den 19 maj 1884 och således den 19 maj 1950 uppnår 66 års ålder;

Önang till riksdagens protokoll 1950. 1 saml. Nr 120—121.

att hon alltsedan den 1 juni 1918 eller under omkring 31 år 9 månader varit anställd såsom städerska vid svenska beskickningen i Helsingfors;

att hennes dagliga arbetstid beräknas ha omfattat i genomsnitt omkring 8 timmar;

att hennes kontanta lön senast utgjort 7 000 mark för månad, motsvarande enligt gällande växelkurs omkring 160 kronor;

att hon därjämte åtnjutit förmånen av fri bostad, vilken förmån uppskattats till ett värde av 1 200 mark (omkring 27 kronor) för månad, samt vissa andra naturaförmåner;

att hennes senaste avlöningsförmåner värderats till sammanlagt omkring 11 000 mark (omkring 250 kronor) för månad;

samt att Wikstedt beräknas komma att lämna sin anställning, då pensionsfrågan avgjorts.

Svenska beskickningen i Helsingfors har hemställt, att pension måtte utverkas åt Wikstedt.

Statskontoret har anfört, att det icke syntes vara uteslutet att statens pensionsanstalt skulle kunna bevilja pension åt Wikstedt med tillämpning av kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, och att med hänsyn härtill pensionsanstalten syntes böra i första hand få pröva föreliggande pensionsfråga.

Statens pensionsanstalt, som tillstyrkt, att pension beredes Wikstedt, har i ärendet anfört i huvudsak följande.

Något formellt hinder för medgivande av pension åt Wikstedt enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst läser icke föreligga. På grundval av de lämnade uppgifterna angående anställningstiden och omfattningen av den dagliga tjänstgöringen skulle enligt kungörelsen kunna beviljas en pension å 1 584 kronor årligen jämte rörligt tillägg eller för närvarande sammanlagt 1 774 kronor 8 öre. Med hänsyn till de av Wikstedt under de sista fem åren uppburna avlöningsförmånerna skulle pensionsanstalten dock vid beviljande av pension jämka pensionsbeloppet något nedåt. Att märka är emellertid, att uppkomna likartade frågor om pension till utländska medborgare, anställda vid svenska beskickningar, plägat underställas riksdagen och att därvid brukat beviljas pensioner utan rörliga tilläggsförmåner (se exempelvis beslut angående pension åt kanslivaktmästaren vid beskickningen i Helsingfors G. G. Hammar, prop. nr 196/1944, p. 2). Med hänsyn härtill kan det ifrågasättas, om icke även i nu förevarande fall pension bör beredas i särskild ordning och pensionen bestämmas att utgå utan rörligt tillägg. Därest Kungl. Maj:t skulle finna så böra ske, vill statens pensionsanstalt föreslå, att pensionsbeloppet bestämmas till 1 680 kronor, vilket belopp ungefärligen motsvarar vad som med inräknande av rörligt tillägg kunnat beviljas enligt kungörelsen nr 490/1947.

Även jag anser, att Wikstedt bör komma i åtnjutande av pension, och finner jag mig böra förorda, att pensionsfrågan underställes riksdagen. Vad beträffar pensionsbeloppet vill jag i likhet med pensionsanstalten föreslå, att detsamma beräknas med utgångspunkt från vad som kunnat ifrågakomma vid tillämpning av kungörelsen nr 490/1947. Pensionen torde härvid

böra bestämmas till 1 776 kronor, motsvarande i avrundat tal det i pensionsanstaltens utlåtande omförmälda beloppet 1 584 kronor jämte rörligt tillägg. Med hänsyn till vad som — efter det pensionsanstalten yttrat sig i ärendet — blivit upplyst rörande storleken av de löneförmåner Wikstedt senast åtnjutit synes av pensionsanstalten ifrågasatt jämkning nedåt av pensionsbeloppet icke påkallad. Å det av mig förordade pensionsbeloppet böra icke utgå några tilläggsförmåner. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan vid svenska beskickningen i Helsingfors Emilia Mathilda Wikstedt må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 776 kronor, varå tilläggsförmåner icke skola utgå.

2:o.

Förra städerskan hos socialstyrelsen Adèle Sofia Andersson, född Bäck. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 20 juli 1883 och således 66 år gammal;

att hon under tiden 1 januari 1913—29 september 1932 tillsammans med sin make, som var expeditionsvakt hos socialstyrelsen, utfört det städningsarbete inom viss del av styrelsens lokaler, som denne enligt avtal med styrelsen hade att ombesörja;

att hon efter mannens frånfälle sistnämnda dag ensam ansvarat för nämnda städningsarbete intill den 1 april 1933;

att hon från och med sistnämnda dag intill den 1 januari 1939 för utförande av städningen anlitats av förste expeditionsvakt hos styrelsen, som under denna tid haft ansvaret för arbetet;

att hon under tiden 1 januari 1939—31 augusti 1949 varit anställd såsom städerska direkt hos styrelsen, under vilken tid hon åtnjutit ledighet mot avstående av samtliga löneförmåner under sammanlagt 3 månader 13 dagar;

att hennes dagliga arbetstid före den 1 januari 1939 uppgått till minst 4 timmar och för tiden därefter beräknats till 4 ½ timmar;

samt att hennes avlöning senast utgjort inemot 2 300 kronor för år.

Andersson äger författningsenligt icke rätt till pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Andersson har hos Kungl. Maj:t hemställt att komma i åtnjutande av pension.

Socialstyrelsen har tillstyrkt utverkande av pension åt henne.

Jämväl *statens pensionsanstalt* har tillstyrkt åtgärder för beredande av pension åt Andersson. Pensionen borde enligt pensionsanstaltens förslag be-

räknas med hänsyn till Anderssons efter mannens död fullgjorda tjänstgöring eller omkring 16 år 7 månader och utgå med ett belopp av 528 kronor för år jämte rörligt tillägg.

Med biträdande av statens pensionsanstalts förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan hos socialstyrelsen Adèle Sofia Andersson, född Bäck, må, räknat från och med den 1 september 1949, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 528 kronor.

3:o.

Anställningshavarna hos arbetsmarknadsstyrelsen Karl Otto Fast och David Emanuel Forslund. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Fast*,

att han är född den 2 december 1884 och således 65 år gammal;

att han under tidsperioderna 29 oktober 1925—12 maj 1927 och 14 maj 1934—21 maj 1940 eller sammanlagt under omkring 7 år 7 månader innehaft anställning vid statens järnvägar;

att han sedan den 20 augusti 1940 varit anställd vid arbetsmarknadsstyrelsen eller dess föregångare, varvid hans huvudsakliga arbetsuppgifter bestått i förande av viss statistik samt uppläggning av vissa kartotek;

att han under tiden 20 augusti 1940—30 september 1948 åtnjutit avlöning i form av arvode och under tiden därefter varit anställd såsom extra tjänsteman, därvid han sedan den 6 november 1948 varit placerad i lönegrad Cg 21, löneklass 21, statens löneplansförordning;

samt att han vid utgången av december 1949, under vilken månad han uppnått 65 års ålder, kunde åberopa en sammanlagd anställningstid i statens tjänst av omkring 16 år 11 månader; och

beträffande *Forslund*,

att han är född den 24 juni 1885 och således 64 år gammal;

att han varit anställd under tiden 1 september 1918—1 april 1921 såsom torvmästare vid statens järnvägar och under tiden 4 april 1921—1 februari 1924 såsom biträdande arbetsledare vid södra Sveriges statsarbeten;

att han därefter under vissa perioder om tillhoppa omkring 4 år 9 månader under tiden 29 januari 1926—1 juli 1931 samt från och med den 20 april 1934 innehaft anställning hos arbetsmarknadsstyrelsen eller dess föregångare, varvid hans huvudsakliga sysselsättning utgjorts av teknisk granskning av rapporter från beredskapsarbetsplatser, sammanställning av viss statistik m. m.;

att hans avlöning, som utgått i form av arvode, senast utgjort 8 400 kronor för år;

samt att Forslund, om för honom tages i betraktande tid intill utgången av juni 1950, varunder han uppnår 65 års ålder, kan tillgodoräkna en sammanlagd anställningstid i statens tjänst av omkring 26 år 4 månader.

Arbetsmarknadsstyrelsen har hos Kungl. Maj:t gjort framställning om utverkande av pension åt Fast och Forslund, vilka avses skola lämna sina anställningar med utgången av juni 1950.

Statskontoret har tillstyrkt beredande av pension åt Fast och Forslund med 2 148 respektive 2 940 kronor för år jämte rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder. Beträffande beräkningen av pensionerna har ämbetsverket, som med utgångspunkt från föreliggande uppgifter beräknat Fasts tjänstetid till omkring 16 år 2 månader, anfört i huvudsak följande.

Fast åtnjuter avlöning enligt 21 löneklassen å löneplan nr 1, vilken motsvarar löneklass 17 i de före den 1 juli 1947 gällande avlöningsreglementena, varför såsom utgångspunkt för fastställande av hans pension bör tagas pensionsunderlaget i 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente för lönegrad Eo 14, i vilken lönegrad löneklass 17 är slutlöneklass. Pensionsunderlaget för angivna lönegrad utgjorde 3 300 kronor, varför pensionen sålunda torde böra beräknas till $(3\,300 - 55/120 \times 3\,300 = 1\,787:50; 1\,787:50 - 178:75 =) 1\,608:75$ eller avrundat 1 608 kronor. Efter omreglering enligt kungörelsen nr 657/1947 utgör beloppet efter vederbörlig avrundning 2 148 kronor för år, vartill bör komma rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

Det till *Forslund* utgående årliga arvodet å 8 400 kronor svarar närmast mot löneförmånerna i löneklass 18, ortsgрупп 5, enligt löneplan nr 1 i statens löneplansförordning. Denna löneklass motsvaras i civila icke-ordinarie-reglementet av 14 löneklassen, som är slutlöneklass i lönegraden Eo 11. Med utgångspunkt från pensionsunderlaget i 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente för sistnämnda lönegrad, 2 760 kronor, torde pensionsbeloppet böra beräknas till $(2\,760 - 14/120 \times 2\,760 = 2\,438; 2\,438 - 243:80 =) 2\,194:20$ eller avrundat 2 196 kronor. Pensionen utgör efter omreglering enligt kungörelsen nr 657/1947 2 940 kronor för år, varmed bör följa rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

Även jag tillstyrker beredande av pension åt Fast och Forslund. Vad beträffar pensionsbeloppens storlek torde i förhållande till statskontorets förslag den jämkningen böra vidtagas, att pensionen åt Fast höjes till 2 268 kronor med hänsyn till att — enligt vad numera inhämtats — Fasts tjänstetid överstiger den av statskontoret beräknade med nio månader. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att anställningshavarna hos arbetsmarknadsstyrelsen Karl Otto Fast och David Emanuel Forslund må från och med månaden näst efter den, varunder de lämna sina anställningar, under återstående livstiden från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära årliga pensioner, Fast med 2 268 kronor och Forslund med 2 940 kronor.

4:o.

Förre biträdande platsledaren vid vägförvaltningen i Västernorrlands län Erik Algot Granberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Granberg är född den 8 juli 1881 och således 68 år gammal;

att han varit anställd såsom schaktmästare vid södra Sveriges statsarbeten under tiden 14 januari 1921—10 april 1922, vid Norrlands statsarbeten under tiden 11 april 1922—30 november 1923 och vid arméförvaltningens fortifikationsstyrelse under tiden 17 augusti—30 november 1942;

att han varit anställd såsom biträdande platsledare vid vägförvaltningen i Västernorrlands län under tiden 22 januari 1944—30 april 1949;

att nu angivna anställningstider i statens tjänst sammanlagt uppgå till omkring 8 år 5 månader;

att Granberg varit schaktmästare vid väghållningsdistrikt under tiden 15 januari 1924—17 december 1933 och vid vägdistrikt under tiden 12 september 1939—1 november 1940, vilka tider sammanlagt utgöra omkring 11 år 1 månad;

att han innehaft anställning såsom schaktmästare vid Attmars arbetslöshetskommitté under tidsperioderna 1 juni 1935—21 februari 1937 och 15 juni—15 juli 1938 eller sammanlagt under omkring 1 år 10 månader;

att han varit schaktmästare hos byggnadsaktiebolaget Hallström & Nisses vid arbeten för arméförvaltningens fortifikationsstyrelsens räkning under tiden 20 januari—23 september 1941;

samt att Granberg under anställningen vid vägförvaltningen i Västernorrlands län sedan den 1 juli 1947 uppburit arvode, motsvarande lön enligt löneklass 16, löneplan 1, statens löneplansförordning.

Granberg har hos Kungl. Maj:t anhållit, att tjänstepension måtte tillerkännas honom samt att familjepension måtte beviljas hans hustru, därest hon bleve änka.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har tillstyrkt beredande av pension åt Granberg men ansett frågan om eventuell familjepension åt Granbergs hustru icke böra upptagas till prövning i nu förevarande sammanhang.

Statskontoret har avstyrkt bifall till ansökningen, därvid ämbetsverket framhållit, att vid pensionsfrågans bedömande hänsyn icke borde tagas till Granbergs anställning hos olika väghållnings- och vägdistrikt, då denna anställning ej direkt anslöte sig till hans anställning i den statliga vägorganisationen. Ej heller borde enligt statskontorets mening för pension tagas i betraktande den tid Granberg varit anställd hos Attmars arbetslöshetskommitté eller hos enskilt byggnadsföretag.

I beaktande av att Granberg i nära anslutning till förstatligandet av den allmänna väghållningen på landet övergått till statlig vägförvaltning och därstädes innehaft stadigvarande anställning anser jag skäligt, att vid bedömning av frågan om pension åt Granberg avseende fästes även vid tjänst-

göringen vid vägväsendet före förstatligandet. I enlighet härmed och med hänsyn till den sammanlagda längden av den tid, varunder Granberg innehaft statlig anställning och fullgjort sist avsedda tjänstgöring vid vägväsendet, finner jag mig kunna tillstyrka, att pension beredes honom. I fråga om pensionens belopp vill jag förorda, att detsamma bestämmes till 2 004 kronor, vartill bör komma rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

Frågan om reglering av Granbergs familjepensionsförhållanden torde icke för närvarande böra upptagas till prövning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre biträdande platsledaren vid vägförvaltningen i Västernorrlands län Erik Algot Granberg må, räknat från och med den 1 maj 1949, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 004 kronor.

5:o.

Förre vägarbetaren, landstingsmannen Carl August Ferm. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ferm är född den 4 maj 1884 och således den 4 maj 1950 uppnår 66 års ålder;

att han åren 1921—1925 tjänstgjort under sammanlagt omkring 2 år 8 månader såsom vägarbetare hos entreprenör för vägunderhållet och att han därunder haft vägarbete som huvudsaklig sysselsättning och förvärvskälla;

att han under tiden 1 april 1926—22 december 1939 varit anställd såsom vägarbetare vid väg hållnings- eller vägdistrikt under sammanlagt omkring 12 år 9 månader;

att sistnämnda anställning sedan ingången av år 1928 fortgått i en följd med undantag endast för korta avbrott vid årsskiftena;

att Ferm år 1939 på egen begäran — i anledning av att han förordnats till kristidsnämndens ordförande i Almundsryds kommun — lämnat sin anställning vid vägdistrikt;

att han år 1944 eller alltså efter vägväsendets förstatligande erbjudits att återinträda i tjänst vid vägväsendet men icke antagit erbjudandet, då han av såväl kristidsnämnden som kristidsstyrelsen anmodats bibehålla uppdraget som kristidsnämndsordförande;

att enligt intyg av ordföranden och vice ordföranden i Almundsryds kommunalnämnd annan lämplig person än Ferm, villig att åtaga sig sistberörda uppdrag, icke funnits att tillgå;

att Ferm såsom ordförande i kristidsnämnden uppburit ett arvode av 100 kronor för månad samt på grund av vissa andra kommunala uppdrag åtnjuter ett årligt arvode av 800 kronor;

samt att han har för avsikt att lämna de kommunala uppdragen i samband med kommunindelningsreformens genomförande vid årsskiftet 1951/52.

Ferm äger icke rätt till tjänstepension enligt för vägarbetare eller eljest gällande statliga pensioneringsbestämmelser och kan icke heller påräkna pension eller annan dylik förmån på grund av sina kommunala uppdrag. Därest Ferm kvarstått i tjänst hos vägdistrikt intill den tidpunkt — den 1 januari 1944 — vid vilken vägväsendets förstatligande genomfördes och då erhållit anställning vid vägförvaltning, skulle han ha kommit i åtnjutande av pension enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare. Om Ferm antagit erbjudandet att under år 1944 återinträda i tjänst vid vägväsendet, hade han likaledes kunnat erhålla pension, nämligen antingen enligt nyssnämnda tjänstepensionsreglemente eller — om han vid återinträdet uppnått 60 års ålder — enligt kungörelsen den 22 juni 1944 (nr 502) med föreskrifter angående pensionering av vissa f. d. arbetare vid vägväsendet.

Kristidsstyrelsen i Kronobergs län har hemställt om beredande av pension åt Ferm såsom vägarbetare och därvid föreslagit, att vid beräkningen av pensionen Ferm måtte tillgodoräknas tid, varunder han före uppnådd ålder av 60 år innehåft förordnande såsom kristidsnämndsordförande.

Jämväl vägförvaltningen i Kronobergs län har tillstyrkt pension åt Ferm. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* har i avgivet utlåtande förklarat sig för sin del icke vilja motsätta sig, att Ferm i särskild ordning bereddes pension, därest detta kunde anses stå i överensstämmelse med tillämpade principer. *Statens pensionsanstalt* och *statskontoret* ha ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till framställningen.

På grund av vad i ärendet — delvis efter det ämbetsverken avgivit sina utlåtanden — blivit upplyst rörande de särskilda omständigheter, vilka föränlett, att Ferm icke kan åberopa för erhållande av författningsenlig pension såsom vägarbetare erforderlig tjänstgöring vid vägväsendet, vill jag icke motsätta mig, att pension beredes Ferm i särskild ordning. Vad beträffar pensionens belopp vill jag förorda, att detsamma bestämmes till 996 kronor för år, varå tilläggsförmåner icke böra utgå, eller samma belopp, vartill lägsta pension enligt förenämnda kungörelse nr 502/1944 numera uppgår. Pensionen synes böra utgå räknat från och med den 1 januari 1950.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre vägarbetaren, landstingsmannen Carl August Ferm må, räknat från och med den 1 januari 1950, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 996 kronor, varå tilläggsförmåner icke skola utgå.

6:o.

Förra köksföreståndarinnan vid statens vattenfallsverks impregneringsanstalt i Åsbro Linda Linnéa Vidlund. Av handlingarna i ärendet inhäntas, att Vidlund är född den 20 juni 1883 och således 66 år gammal;

att hon åren 1929—1934 under en tid av 2 månader 15 dagar för år samt i en följd under tiden 1 september 1935—31 maj 1949 tjänstgjort såsom köksföreståndarinna och kokerska å ett vid statens vattenfallsverks impregneringsanstalt i Åsbro anordnat marketenteri för vapenfria värnpliktiga, vilka hänvisats till anstalten för tjänstgöring;

att den sammanlagda anställningstiden således utgör 15 år, varav omkring 9 år före uppnådda 60 levnadsår;

att anställningen kan anses ha utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla;

att Vidlund under de sista fem kalenderåren i kontant lön uppburit i genomsnitt omkring 2 600 kronor för år samt att hon utöver kontant lön åtnjutit fri kost;

samt att hennes lön utbetalats av vattenfallsstyrelsen, som årsvis debiterat arméförvaltningen motsvarande belopp.

Enär Vidlunds anställning icke omfattat minst 12 år före fyllda 60 år, har hon ej kunnat komma i åtnjutande av pension enligt de i förevarande fall eljest tillämpliga bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Vattenfallsstyrelsen har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte *dels* vidtaga åtgärder för beredande av pension åt Vidlund, *dels ock* bemyndiga styrelsen att i avvaktan på riksdagens beslut till henne utbetala ett månatligt understöd.

Statskontoret har tillstyrkt, att pension beredes Vidlund till årligt belopp av 804 kronor jämte rörligt tillägg eller samma belopp, som skulle ha utgått, om förenämnda pensionsbestämmelser varit tillämpliga å henne.

Genom beslut den 18 november 1949 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Vidlund finge, räknat från och med den 1 juni 1949, tills vidare intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, av statens vattenfallsverks driftmedel utbetalas understöd med 75 kronor vid varje månads utgång, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit det sålunda medgivna understödet, till statens vattenfallsverk återbetala för samma tid uppburna understödsmedel.

I likhet med myndigheterna förordar jag, att Vidlund kommer i åtnjutande av pension. Denna, som torde böra utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m., synes böra bestämmas i enlighet med statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra köksföreståndarinnan vid statens vattenfallsverks impregneringsanstalt i Åsbro Linda Linnéa Vidlund må, räknat från och med den 1 juni 1949, under sin återstående

livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 804 kronor, varvid skall iakttagas den Vidlund genom Kungl. Maj:ts beslut den 18 november 1949 ålagda återbetalningsskyldigheten.

7:o.

Förra städerskan vid nationalmuseum Frida Johansson, född Johansson.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Johansson är född den 15 september 1889 och således 60 år gammal;

att hon varit anställd såsom städerska vid nationalmuseum under tiden 1 maj 1929—30 september 1949 eller — efter avdrag av vissa tjänstledighetstider — under omkring 20 år 4 månader;

att hon haft en daglig arbetstid av omkring 3 timmar under tiden 1 maj 1929—31 oktober 1944, omkring 3½ timmar under tiden 1 november 1944—31 december 1946 samt omkring 4 timmar under tiden därefter;

att hon senast haft en avlöning av omkring 2 000 kronor för år;

samt att hon under åren 1935, 1938, 1941, 1944 och 1948 utfört extra städningsarbete vid museet under sammanlagt omkring 450 timmar, för vilket arbete hon uppburit särskild ersättning.

Statens pensionsanstalt har genom beslut den 10 juni 1949 förklarat sig vara förhindrad bevilja Johansson pension enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, när hon icke under en tid av minst femton år innehaft sådan anställning i statens tjänst, som kan anses hava utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Överintendenten och chefen för nationalmuseum har under hänvisning till statens pensionsanstalts förenämnda beslut hemställt om gratifikation till skäligt belopp åt Johansson.

Statskontoret har, med hänsyn till att riksdagen tidigare i fall liknande det förevarande beviljat pension, ansett skäligt, att åtgärder vidtagas för beredande av pension jämväl åt Johansson. I fråga om pensionens belopp har statskontoret föreslagit, att detsamma måtte bestämmas till 468 kronor för år.

I överensstämmelse med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan vid nationalmuseum Frida Johansson, född Johansson, må, räknat från och med den 1 oktober 1949, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 468 kronor.

8:o.

Förre städerskan vid karolinska högre allmänna läroverket i Örebro Agnes Elisabet Pettersson, född Smedberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Pettersson, som är änka, är född den 21 september 1890 och således 59 år gammal;

att hon varit anställd såsom städerska vid karolinska högre allmänna läroverket i Örebro under tiden 1 mars 1934—30 april 1948 eller under 14 år 2 månader;

att tjänstgöringen omfattat $10\frac{1}{2}$ månader om året med en daglig arbetstid sedan den 1 juli 1942 av 4 timmar och under tiden dessförinnan av, enligt uppgift, 5—6 timmar;

att hon lämnat sin anställning på grund av genom sjukdom (angina pectoris) inträdd arbetsoförmåga;

samt att hon senast haft en avlöning av omkring 1 550 kronor för år.

Enär Pettersson icke i statens tjänst kan åberopa en anställningstid av 15 år, kan pension icke tillerkännas henne med stöd av kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Pettersson har i en den 20 januari 1949 dagtecknad skrift hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Skolöverstyrelsen och *statens pensionsanstalt* ha tillstyrkt utverkande av pension åt Pettersson. I fråga om pensionens storlek har pensionsanstalten föreslagit, att grundbeloppet måtte bestämmas till 528 kronor årligen eller det belopp, som vid tillämpning av förenämnda pensioneringsbestämmelser enligt praxis utgår till anställningshavare med 15 års tjänstgöring och $4\frac{1}{2}$ timmars daglig arbetstid.

Med hänsyn till att Petterssons anställningstid, då hon på grund av sjukdom nödgades avgå, med allenast omkring ett år understeg för erhållande av pension föreskrivna 15 år, anser jag mig böra förorda, att pension beredes henne. Pensionen synes mig böra få utgå räknat från och med den 1 januari 1949 och torde böra bestämmas till det av statens pensionsanstalt föreslagna beloppet. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre städerskan vid karolinska högre allmänna läroverket i Örebro Agnes Elisabet Pettersson, född Smedberg, må, räknat från och med den 1 januari 1949, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 528 kronor.

9:o.

Förra e. o. småskolläraren Svea Johanna Grahn, född Stenberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Grahn är född den 24 november 1887 och således 62 år gammal;

att hon hos Piteå landskommuns skoldistrikt tjänstgjort såsom biträdande lärare i folkskola under tiden 1 juli 1906—30 juni 1913, såsom extra folkskollärare under tiden 25 februari—8 mars 1942, såsom extra småskollärare under tidsperioderna 12 januari—9 juni 1943 samt 30 april och 4—5 maj 1948 samt såsom e. o. småskollärare under tiden 1 juli 1943—31 december 1947;

att Grahn, enär hon avgått ur tjänst med utgången av höstterminen 1947, under vilken termin hon uppnått 60 års ålder, och pensionsåldern för henne inträtt först vid läsårets slut den 30 juni 1948, av statens pensionsanstalt förklarats icke vara berättigad till ålderspension men däremot äga rätt till tjänstelivränta;

samt att tjänstelivräntan utgår med 1 423 kronor 20 öre för år från 65 års ålder, med rätt för Grahn att i händelse av dessförinnan inträdd varaktig arbetsoförmåga komma i åtnjutande av förtidslivränta med ett enligt försäkringsteknisk beräkning emot tjänstelivräntan svarande belopp.

Piteå landskommuns folkskolestyrelse har hos Kungl. Maj:t hemställt, att rätt till ålderspension enligt bestämmelserna i 1947 års tjänstepensionsreglemente för folkskolan måtte tillerkännas Grahn, utan hinder av att hon vid inträdet av den för henne stadgade pensionsåldern icke innehade pensionsberättigande befattning. Folkskolestyrelsen har därvid åberopat utdrag av ett vid sammanträde med styrelsen den 18 december 1948 hållet protokoll, utvisande, att styrelsen haft den uppfattningen, att Grahn för erhållande av ålderspension icke behövde tjänstgöra längre än intill utgången av den termin, under vilken hon uppnått 60 års ålder, samt att styrelsen, därest den ägt kännedom om rätta förhållandet, skulle ha förordnat Grahn å ifrågasvarande tjänst jämväl för vårterminen 1948.

Skolöverstyrelsen, som inhämtat yttrande i ärendet av vederbörande folkskolinspektör, har hemställt, att Grahn måtte komma i åtnjutande av de pensionsförmåner, som skulle ha tillkommit henne, därest hon uppehållit extra ordinarie småskollärartjänst jämväl under vårterminen 1948. Vid tjänstårsberäkningen borde dock enligt skolöverstyrelsens mening hänsyn icke tagas till tid efter Grahns avgång från tjänsten.

Statens pensionsanstalt har anslutit sig till vad skolöverstyrelsen sålunda anfört.

Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i förevarande fall finner jag skäligt, att åtgärder vidtagas i syfte att tillförsäkra Grahn den tjänste- och familjepensionsrätt, som skulle ha förelegat, därest hon vid pensionsålderns inträde innehåft extra ordinarie småskollärartjänst. I enlighet med

skolöverstyrelsens av statens pensionsanstalt biträdda förslag bör vid tjänst-årsberäkningen hänsyn icke tagas till tid efter Grahn's avgång ur tjänst. Från pensionsanstalten har under hand inhämtats, att grundbeloppet av en i överensstämmelse härmed beräknad pension åt Grahn skulle före 67 års ålder uppgå till 1 548 kronor för år. Såsom villkor för medgivande av pensionsrätt bör gälla, att Grahn avstår från den författningsenliga rätten till livränta. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra extra ordinarie småskolläraren Svea Johanna Grahn, född Stenberg, må åtnjuta tjänste- och familjepensionsrätt, såsom om hon vid pensionsålderns inträde innehaft extra ordinarie småskollärartjänst, dock att vid tjänst-årsberäkningen hänsyn icke må tagas till tid efter Grahn's avgång ur tjänst samt att såsom villkor för pensionsrättens åtnjutande skall gälla, att Grahn avstår från författningsenligt föreliggande rätt till livränta.

10:o.

Kontorsbiträdet vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut Ester Johansson, född Karlsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Johansson är född den 13 februari 1891 och således 59 år gammal;

att hon sedan den 1 mars 1922 eller under omkring 28 år varit anställd såsom kontorsbiträde vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut;

att hennes avlöning sedan den 1 juli 1947 uppgått till omkring 5 000 kronor för år;

att hon enligt läkarintyg är på grund av kronisk ledgångsreumatism och blodtryckssjukdom oförmögen till arbete och sannolikt icke åter kan bli arbetsför;

samt att hon avses skola lämna sin anställning, så snart pensionsfrågan avgjorts.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har med tillstyrkan överlämnat en till styrelsen ställd ansökning från Johansson om erhållande av pension.

Statskontoret har tillstyrkt utverkande av pension åt Johansson till belopp av 2 004 kronor. Beträffande beräkningen av detta belopp har statskontoret anfört i huvudsak följande.

De av Johansson senast åtnjutna löneförmånerna motsvara närmast årslönen i 9 löneklassen, ortsgrupp 3, enligt löneplan nr 1 i statens löneplansförfordning. I de före den 1 juli 1947 gällande avlöningsreglementena motsvarades denna löneklass av löneklass 5, vilken utgjorde slutlöneklassen i lönegraden Eo 2 eller alltså den normala lönegraden för skrivbiträden. Pensionsunderlaget för sistnämnda lönegrad utgjorde enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente 1 776 kronor. Med utgångspunkt härifrån torde pensionen åt Johansson i första hand böra beräknas till $(1\ 776 - 8/120 \times 1\ 776$

= 1 657: 60; 1 657: 60 — 165: 76 ==) 1 491: 84 eller avrundat 1 500 kronor. Efter omreglering enligt kungörelsen nr 657/1947 utgör detta belopp 2 004 kronor för år, vartill bör komma rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

I överensstämmelse med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kontorsbiträdet vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut Ester Johansson, född Karlsson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 004 kronor.

11:o.

Förra städerskan vid rikets allmänna kartverk Sofia Eugenia (Jenny) Meyer, född Andersson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Meyer är född den 7 juni 1883 och således 66 år gammal;

att hon utfört städningsarbete hos rikets allmänna kartverk under tiden 1 november 1927—31 december 1949 eller sålunda under 22 år 2 månader, varav omkring 15 år 7 månader före 60 års ålder;

att hon intill utgången av år 1943, då städningsarbetet hos kartverket utförts på entreprenad genom verkets expeditionsvakter, varit anställd hos vederbörande entreprenör och därefter varit direkt anställd hos kartverket;

att hon såsom städerska hos kartverket haft en daglig arbetstid av 3 timmar intill utgången av år 1943 samt av 4 1/2 timmar under tiden därefter; samt att hon senast uppburit en lön av omkring 2 460 kronor för år.

Statens pensionsanstalt, där rikets allmänna kartverk gjort framställning om pension åt Meyer jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, har funnit sig förhindrad bevilja henne pension enligt dessa bestämmelser, enär hon icke under en tid av minst femton år innehaft sådan anställning i statens tjänst, som kunde anses hava utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Rikets allmänna kartverk har hos Kungl. Maj:t hemställt om beredande av pension eller därmed jämförligt understöd åt Meyer.

Statens pensionsanstalt har anfört, att anstalten med hänsyn till den relativt långa tid, varunder Meyer utfört arbete för statens räkning, funnit sig böra tillstyrka åtgärder för beredande av pension åt henne. Beträffande pensionens belopp har pensionsanstalten föreslagit, att detsamma måtte bestämmas till 468 kronor för år jämte rörligt tillägg.

Även jag anser mig böra förorda, att förslag förelägges riksdagen om pension åt Meyer. I fråga om pensionens storlek ansluter jag mig till sta-

tens pensionsanstalts förslag. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan vid rikets allmänna kartverk Sofia Eugenia (Jenny) Meyer, född Andersson, må, räknat från och med den 1 januari 1950, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 468 kronor.

12:o.

Vikarierande sköterskan vid Restads sjukhus vid Vänersborg Signe Cecilia Ekros, född Johansson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ekros är född den 16 december 1892 och således 57 år gammal;

att hon tjänstgjort vid Restads sjukhus vid Vänersborg såsom elev under tiden 1 november 1913—31 oktober 1914 och varit anställd såsom sköterska vid sjukhuset under tiden 1 november 1914—31 juli 1934, därav såsom ordinarie sköterska från och med år 1919;

att hon sedan år 1939 under en sammanlagd tid av för närvarande omkring 5 år 2 månader — huvudsakligen såsom vikarierande sköterska — tjänstgjort vid samma sjukhus;

att hon sedan våren 1946 haft praktiskt taget fortlöpande anställning vid sjukhuset;

att hennes sammanlagda tjänstetid vid sjukhuset uppgår till omkring 25 år;

att hon senast varit anställd såsom extra tjänsteman i lönegraden Cg 8;

samt att hon beräknas komma att lämna sin anställning, så snart pensionsfrågan avgjorts.

Enligt de för Ekros vid avgången från den ordinarie sköterskebefattningen den 31 juli 1934 gällande pensionsbestämmelserna äger hon icke rätt till pensions- eller livränteförmån på grund av sin intill denna tidpunkt innehavda anställning.

Ekros har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Medicinalstyrelsen har — under framhållande att Ekros kunde åberopa en relativt lång tjänstetid och att hennes levnadsålder överstege den för sköterska vid sinnessjukhus bestämda pensionsåldern av 55 år — tillstyrkt beredande av pension åt Ekros.

Även *statskontoret* har tillstyrkt, att pension utverkas åt Ekros, samt föreslagit, att beloppet av densamma måtte bestämmas till 1 992 kronor jämte rörligt tillägg. I fråga om pensionsbeloppets beräkning har ämbetsverket anfört följande.

Ekros åtnjuter lön enligt lönegrad Cg 8, vilken motsvarar 4 lönegraden i civila icke-ordinariereglementets löneplan Eo. Pensionen torde därför bära bestämmas med utgångspunkt från pensionsunderlaget för sist angivna lönegrad enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente eller 1 980 kronor.

Ekros torde vid beräknad avgång från anställningen kunna åberopa en tjänstetid av omkring 25 år. För hel pension torde böra fordras 30 tjänstår. Pensionen synes därför i första hand böra beräknas utgöra $(1\ 980 - \frac{20}{120} \times 1\ 980 = 1\ 980 - 330 =)$ 1 650 kronor. Under viss del av anställningstiden har Ekros erlagt pensionsavgifter. Då emellertid pensionsunderlaget bestämmes av löneställningen under senare år, då avgifter ej erlagts, synes sedvanligt 10 procents avdrag böra göras och det grundläggande pensionsbeloppet alltså bliva $(1\ 650 - 165 =)$ 1 485 kronor eller avrundat 1 488 kronor. Detta årsbelopp torde med tillämpning av kungörelsen 657/1947 böra uppräknas till 1 992 kronor.

Även jag anser mig böra förorda, att Ekros kommer i åtnjutande av pension. I enlighet härmed och då jag icke anser mig böra rikta erinran mot det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vikarierande sköterskan vid Restads sjukhus vid Vänersborg Signe Cecilia Ekros, född Johansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 992 kronor.

13:o.

Kriminalöverkonstapeln vid statspolisavdelningen i Karlstad Paul Henning Jansson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Jansson är född den 22 maj 1890 och således den 22 maj 1950 uppnår 60 års ålder;

att han under tiden 1 juli 1917—30 juni 1940 innehaft av länsstyrelsen i Värmlands län meddelade förordnanden att vara särskild polisman för biträde med övervakande av över Charlottenberg till Sverige inkommande utländska undersåtar;

att han under nämnda tid uppburit arvode av statsmedel å till en början 400 kronor för månad, vilket arvode sedermera successivt höjts och senast uppgått till 700 kronor för månad;

att han — sedan från och med den 1 juli 1940 vid statspolisavdelningen i Karlstad inrättats en befattning såsom kriminalöverkonstapel med placering vid passkontrollen i Charlottenberg — uppehållit denna befattning å förordnande intill utgången av oktober 1940 och därefter varit ordinarie innehavare av befattningen;

att Jansson enligt å honom tillämpligt avlönings- och pensionsreglemente för polispersonalen i Karlstad uppnått pensionsåldern — 55 år — i maj 1945 men efter särskilda beslut medgivits kvarstå i tjänst, senast intill utgången av maj innevarande år;

att hans lön i överkonstapelsbefattningen vid pensionsålderns inträde utgjort 4 450 kronor för år jämte rörligt tillägg enligt 1914 års indexserie;

att Karlstads stad, som jämlikt gällande bestämmelser åtnjutit statsbidrag för bestridande av pensioneringskostnaderna för Jansson, tillerkänt honom pension å 465 kronor för år jämte rörligt tillägg enligt 1914 års indexserie (f. n. 82 procent), vilken pension efter teknisk omräkning utgör 755 kronor 52 öre för år jämte 12 procent rörligt tillägg;

samt att nämnda pension grundats på Janssons tjänstgöring under tiden 1 november 1940—31 maj 1945 och utgör $\frac{65}{100}$ av hel överkonstapelspension.

Jansson har hos Kungl. Maj:t hemställt om tilläggspension till så stort belopp, att den tillsammans med den honom av staden Karlstad tillerkända tjänstepensionen uppginge till belopp motsvarande hel pension i överkonstapelsbefattningen.

Länsstyrelsen i Värmlands län, statspolisintendenten och statskontoret ha tillstyrkt, att Jansson av statsmedel måtte erhålla så stor pension, att den tillsammans med pensionen från Karlstads stad uppginge till vad Jansson ägt uppbära, om han under hela sin tjänstetid såsom polisman tillhört stadens polisdistrikt. Beträffande den närmare beräkningen av pensionsbeloppet har statskontoret anfört, att då Janssons årspension från staden, bortsett från rörligt tillägg, utgjorde 755 kronor 52 öre och — därest vid pensionens bestämmande hänsyn tagits till hela tjänstetiden såsom polisman — skulle ha utgjort 4 597 kronor 7 öre, en pension av statsmedel syntes böra bestämmas till 3 840 kronor för år jämte rörligt tillägg.

I likhet med myndigheterna förordar jag, att tilläggspension av statsmedel beredes Jansson. I enlighet härmed och då jag icke finner anledning till erinran mot det av statskontoret föreslagna beloppet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kriminalöverkonstapeln vid statspolisavdelningen i Karlstad Paul Henning Jansson må, utöver honom från Karlstads stad tillkommande pension, från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 840 kronor.

14:o.

Förra postbiträdena Edit Carlander, Elsa Charlotta Eliasson och Edit Adolfina Lindqvist, postbiträdet Axelina Vilhelmina Fredrika Elisabet Lütz, förra postbiträdet Anna Nordlander, född Dahlberg, förra extra kontorsbiträdet Maria Magdalena Sahlin, född Hedfors, och förre posttransportören Ludvig Ewald Esaias Larsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Carlander*,

att hon är född den 28 augusti 1888 och således 61 år gammal;

att hon under tiden 1 september 1916—31 december 1949 eller under 33 år 4 månader i oavbruten följd tjänstgjort vid postkontoret i Strömstad;

att hennes arbetstid i genomsnitt uppgått till 152 timmar för månad;
 samt att hennes tjänstgöringstid motsvarar heltidstjänstgöring — 182 timmar för månad — under omkring 27 år 9 månader;

beträffande *Eliasson*,

att hon är född den 6 maj 1888 och således den 6 maj 1950 uppnår 62 års ålder;

att hon under tiden 1 november 1918—31 januari 1949 tjänstgjort eller stått till postverkets fulla förfogande för tjänstgöring vid postkontoret i Svenljunga;

att hon på grund av klenhet måst avsäga sig vidare tjänstgöringsuppdrag;
 samt att hennes sammanlagda tjänstgöringstid uppgår till omkring 18 år 2 månader;

beträffande *Lindqvist*,

att hon är född den 8 januari 1887 och således 63 år gammal;

att hon under tiden 1 januari 1912—5 april 1948 — med undantag för åren 1923—1927, då hon vistades utrikes, och tiden 1 december 1941—31 augusti 1944, då hon på grund av sjukdom var oförmögen till arbete — tjänstgjort vid Stockholms bangårdspostkontor eller stått till förfogande för tjänstgöring vid postverket;

att hon på grund av sjukdom måst avsäga sig vidare tjänstgöringsuppdrag;

samt att hennes sammanlagda tjänstgöringstid uppgår till omkring 17 år 2 månader;

beträffande *Lütz*,

att hon är född den 1 april 1883 och således den 1 april 1950 uppnår 67 års ålder;

att hon sedan den 1 november 1918 eller —räknat intill utgången av år 1949 — under omkring 31 år 2 månader i oavbruten följd tjänstgjort vid postexpeditionen i Ryd;

att hennes arbetstid i genomsnitt uppgått till 124 timmar för månad;

att hennes tjänstgöringstid vid utgången av år 1949 motsvarade heltidstjänstgöring under inemot 21 år 3 månader;

samt att hon beräknas lämna sin anställning, då pensionsfrågan avgjorts;
 beträffande *Nordlander*,

att hon är född den 31 juli 1888 och således 61 år gammal;

att hon under tiden 1 april 1928—31 januari 1949 eller under 20 år 10 månader i oavbruten följd tjänstgjort såsom postbiträde vid postexpeditionen i Järpen;

att hennes arbetstid i genomsnitt uppgått till 141 timmar för månad;

att hennes tjänstgöringstid motsvarar heltidstjänstgöring under omkring 16 år 4 månader;

att hon dessutom under tiden 1 april 1928—30 november 1948 varit städerska vid förenämnda postexpedition med en arbetstid av i medeltal 10 timmar för vecka;

samt att hon är gift med en förutvarande stationsmästare vid postverket och berättigad till familjepension;

beträffande *Sahlin*,

att hon är född den 22 juli 1885 och således 64 år gammal;

att hon under tiden 1 januari—31 oktober 1923 tjänstgjort vid postsparbanken och under tiden 1 augusti 1928—30 juni 1949 anlåtats för tjänstgöringsuppdrag huvudsakligen vid Stockholms bangårdspostkontor eller stått till fullt förfogande för tjänstgöring vid postverket;

att hon sedan den 1 november 1947 varit anställd såsom extra kontorsbiträde;

att hon under förenämnda tidsperioder om sammanlagt 21 år 9 månader fullgjort tjänstgöring under sammanlagt något över 14 år 8 månader;

samt att hon sedan år 1937 är änka men icke åtnjuter familjepension;

samt beträffande *Larsson*,

att han är född den 6 juli 1882 och således 67 år gammal;

att han under tiden 1 oktober 1931—30 september 1949 eller under 18 år tjänstgjort vid postverket och därunder ombesörjt alla mellan postkontoret och järnvägsstationen i Boden förekommande posttransporter samt dessutom utfört vissa brevlådstömningsturer;

att han intill utgången av januari 1941 erhållit ersättning med visst belopp per transport- eller tömningstur, för vilken ersättning han även haft att tillhandahålla bil;

att han från den 1 februari 1941, från och med vilken tidpunkt postverket tillhandahållit bil, uppburit månadslön;

att lönen fr. o. m. den 1 september 1947 utgjort för år räknat 6 300 kronor och under åren 1944—1948 uppgått till i genomsnitt inemot 5 300 kronor för år;

att Larssons arbetstid i regel överstigit 8 timmar per söckendag och uppgått till omkring 6 timmar å sön- och helgdagar;

samt att, enär Larsson icke kan åberopa en anställningstid i statens tjänst av 12 år före fyllda 60 år, pension icke kan tillerkännas honom enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Ingen av nu ifrågavarande anställningshavare innehar annan statsanställning eller åtnjuter pension eller livränta för sådan anställning. Under angivna tjänstgöringstider har postarbetet utgjort deras huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Generalpoststyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt förenämnda anställningshavare. I fråga om beräkningen av pensionsbeloppen har styrelsen såvitt angår de kvinnliga anställningshavarna anfört i huvudsak följande.

För *Sahlin*, som under sin anställningstid huvudsakligen fullgjort mindre kvalificerat arbete än de övriga här ifrågavarande anställningshavarna och som sedan den 1 november 1947 åtnjutit avlöning enligt löneklass 8, synes pensionen böra bestämmas med utgångspunkt från pensionsunderlaget för lönegrad Eo 2 i 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente. För de övriga anställningshavarna, vilka uppehållit fasta eller tillfälliga befattningar

med lönegradsnummer 11 eller högre och därvid sedan 1 juli 1947 i huvudsak åtnjutit lön enligt löneklass 10, synas pensionerna böra bestämmas med utgångspunkt från pensionsunderlaget för lönegrad Eo 4 i 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente.

Med utgångspunkt från angivna arbetstider, tjänstår och pensionsunderlag synas pensionerna böra bestämmas sålunda.

För *Carlander*: $(1\ 980 - \frac{9}{120} \times 1\ 980 = 1\ 831:50; 1\ 831:50 - 183:15 =) 1\ 648:35$ eller avrundat 1 656 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen efter avrundning uppgå till 2 220 kronor.

För *Eliasson*: $(1\ 980 - \frac{47}{120} \times 1\ 980 = 1\ 204:50; 1\ 204:50 - 120:45 =) 1\ 084:05$ eller avrundat 1 092 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen efter avrundning uppgå till 1 464 kronor.

För *Lindqvist*: $(1\ 980 - \frac{61}{120} \times 1\ 980 = 1\ 138:50; 1\ 138:50 - 113:85 =) 1\ 024:65$ eller avrundat 1 032 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen efter avrundning uppgå till 1 380 kronor.

För *Lütz*: $(1\ 980 - \frac{35}{120} \times 1\ 980 = 1\ 402:50; 1\ 402:50 - 140:25 =) 1\ 262:25$ eller avrundat 1 272 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen efter avrundning uppgå till 1 704 kronor.

För *Nordlander*: $(1\ 980 \times \frac{141}{182} \times \frac{64}{120} = 1\ 073:77; 1\ 073:77 - 107:37 =) 966:40$ eller avrundat 972 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen efter avrundning uppgå till 1 308 kronor.

För *Sahlin* $(1\ 776 - \frac{91}{120} \times 1\ 776 = 873:20; 873:20 - 87:32 =) 785:88$ eller avrundat 792 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen efter avrundning uppgå till 1 068 kronor.

Beträffande posttransportören *Larsson* har styrelsen föreslagit, att pensionen måtte bestämmas till 1 116 kronor, vilket motsvarar lägsta pension åt manlig arbetare enligt förenämnda kungörelse nr 490/1947.

Statskontoret har anslutit sig till generalpoststyrelsens förslag i ärendet och därvid anfört bl. a. följande.

Postbiträdena *Carlander*, *Lütz* och *Nordlander* ha tjänstgjort i oavbruten följd under hela anställningstiden, ehuru tjänstgöringen för månad i medeltal uppgått till något mindre antal timmar än som gäller för en s. k. normalmånad. De båda med framställningen avsedda postbiträdena *Eliasson* och *Lindqvist* ha fullgjort tjänstgöring under mer än hälften av anställningstiden, därest häri icke inräknas tid, varunder vederbörande på grund av sjukdom varit oförmögen till arbete. Vid nu angivna förhållanden och då den sammanlagda tjänstgöringstiden i samtliga dessa fall utgjort mer än 15 år, anser statskontoret i likhet med generalpoststyrelsen skäligt, att förenämnda postbiträden erhålla pension. Mot de av styrelsen föreslagna beloppen i dessa fall har ämbetsverket icke något att erinra.

Kontorsbiträdet *Sahlin* uppgives ha under en tid av omkring 21 år stått till postverkets fulla förfogande. Med hänsyn till att hennes effektiva tjänstgöringstid icke uppgår till mer än omkring 14 år 8 månader anser statskontoret för sin del tveksamt, huruvida pension bör beredas henne. Statskontoret vill emellertid icke motsätta sig, att åtgärder vidtagas i detta syfte. Det föreslagna årliga pensionsbeloppet, som beräknats på grundval av pensionsunderlaget i skrivbiträdesgraden, synes kunna godtagas.

Vad slutligen angår posttransportören *Larsson* tillstyrker statskontoret, att han erhåller pension med det av generalpoststyrelsen föreslagna beloppet, 1 116 kronor årligen.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension utverkas åt ifrågavarande anställningshavare. Vad angår kontorsbiträdet Sahlin understiger visserligen tjänstgöringstiden något vad som plägat fordras för erhållande av riksdagspension men med hänsyn särskilt till att hon utöver den effektiva tjänstetiden under avsevärd tid stått till förfogande för tjänstgöring anser jag det skäligt, att jämväl hon kommer i åtnjutande av pension. Mot de av myndigheterna föreslagna pensionsbeloppen har jag icke funnit anledning till annan erinran än att jag anser det för Lütz föreslagna beloppet böra jämkas nedåt, förslagsvis till 1 500 kronor, med hänsyn till att en avsevärd del av hennes tjänstgöringstid ligger i tiden efter uppnåendet av normal avgångsålder. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra postbiträdena Edit Carlander, Elsa Charlotta Eliasson och Edit Adolfina Lindqvist, postbiträdet Axelina Vilhelmina Fredrika Elisabet Lütz, förra postbiträdet Anna Nordlander, född Dahlberg, förra extra kontorsbiträdet Maria Magdalena Sahlin, född Hedfors, och förre posttransportören Ludvig Ewald Esaias Larsson må från och med månaden näst efter den, varunder de lämnat sina anställningar, under återstående livstiden uppbära årliga pensioner, Carlander med 2 220 kronor, Eliasson med 1 464 kronor, Lindqvist med 1 380 kronor, Lütz med 1 500 kronor, Nordlander med 1 308 kronor, Sahlin med 1 068 kronor och Larsson med 1 116 kronor, skolande pensionerna utgå av postmedel.

Vad föredraganden sålunda under punkterna 1:o—14:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Skiöld.
